

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗАКОНЫ

«Ятим балаларны һәм ата-ана тәрбиясенән мәхрүм калган балаларны торак урыннары белән тәэмүн итү турында һәм «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәту турында» Татарстан Республикасы Законының 8 статьясына үзгәреш керту хакында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр керту турында

Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы тарафыннан
2019 елның 14 февралендә
кабул ителде

1 статья

«Ятим балаларны һәм ата-ана тәрбиясенән мәхрүм калган балаларны торак урыннары белән тәэмүн итү турында һәм «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәту турында» Татарстан Республикасы Законының 8 статьясына үзгәреш керту хакында» 2013 елның 12 гыйнварындагы 8-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2013, № 1, № 10; 2014, № 6 (II өлеш), № 7, № 12 (II өлеш); 2015, № 4; Татарстан Республикасы законнар жыелмасы, 2018, № 1 (I өлеш) түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1) 1 статьяда:

а) түбәндәге эчтәлекле 1¹ өлеш өстәргә:

«1¹. Ятим балалар яшәү өчен билгеләнгән торак урыннары маҳsusлаштырылган торак урыннарын яллау шартнамәләре буенча, әгәр Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса, чит ил гражданнарына, гражданлыгы булмаган затларга бирелми.»;

б) 2 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«2. Әлеге статьяның 1 өлешендә курсәтелгән затлар Татарстан Республикасы территориясендә үз яшәү урыны буенча бер мәртәбә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты вәкаләт биргән Татарстан Республикасы башкарма хакимиите органы (алга таба – вәкаләтле орган) тарафыннан маҳsusлаштырылган торак фондыннан торак урыннары белән тәэмүн ителергә тиеш.»;

в) түбәндәге эчтәлекле 2¹ өлеш өстәргә:

«²¹. Махсуслаштырылган торак урыннарын яллау шартнамәләре буенча алар әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән затларга социаль яллау шартнамәсе буенча торак урын мәйданы бирү нормалары буенча тиешле торак пунктның шартларына туры китереп төзекләндерелгән торак йортлар, фатирлар рәвешендә бирелә. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән затларга бирелә торган фатирлар рәвешендәге торак урыннарының бер күпфатирлы йорттагы гомуми саны, халық саны 10 мең кешедән ким булган торак пунктлардан, шулай ук фатир саны уннан ким булган күпфатирлы йортлардан тыш, шуши күпфатирлы йорттагы фатирларның гомуми саныннан 25 проценттан да артык була алмый.»;

г) 4 өлешне үз көчен югалткан дип танырга;

2) 2 статьяны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«2 статья. Махсуслаштырылган торак фондыннан торак урыннары белән тәэммин итelerгә тиешле ятим балалар исемлеген төзү

1. Вәкаләтле орган Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә әлеге Законның 1 статьясындагы 1 һәм 2 өлешләре һәм 3 статьясындагы 1 һәм 1¹ өлешләре нигезендә торак урыннары белән тәэммин итelerгә тиешле ятим балалар һәм Федераль законның 8 статьясындагы 9 пунктында күрсәтелгән затлар исемлеген (алга таба – исемлек) төзи. Әлеге Законның 1 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән затлар бу исемлеккә 14 яшькә житкәч кертеләләр.

2. Исемлеккә керту турында гариза 14 яшькә житкән ятим балаларның һәм ата-ана тәрбиясеннән мәхрум калган балаларның законлы вәкилләре тарафыннан алар күрсәтелгән яшькә житкән көннән алыш яисә махсуслаштырылган торак фондыннан торак урыннары бирү нигезләре барлыкка килү вакытыннан башлап өч ай эчендә бирелә.

3. Балигъ булганчы тулысынча хокукка сәләт алган ятим балалар һәм ата-ана тәрбиясеннән мәхрум калган балалар, шулай ук ятим балалар арасыннан һәм ата-ана тәрбиясеннән мәхрум калган балалар арасыннан булган затлар, әгәр алар билгеләнгән тәртиптә тиешенчә балигъ булганчы тулысынча хокукка сәләт алганга кадәр йә 18 яшькә житкәнгә кадәр исемлеккә кертелмәгән һәм торак урыннары белән тәэммин ителүгә үз хокукун гамәлгә ашырмаган булсалар, мөстәкыйль рәвештә үzlәren исемлеккә керту турындагы язма гариза белән мөрәжәгать итәргә хокуклы.

4. Ятим балалар Федераль законның 8 статьясындагы 3¹ өлешендә күрсәтелгән очракларда исемлектән төшереп калдырылалар.»;

3) 2¹ статьяны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«2¹ статья. Ятим балаларның моңа кадәр биләп тора торган торак урыннарында яшәү мөмкинлеге булмавы фактын билгеләү тәртибе

1. Социаль яллау шартнамәләре буенча яллаучылары һәм яллаучыларның гайлә әгъзалары йә милекчеләре булган ятим балалар моңа кадәр биләп тора торган торак урыннарында ятим балаларның яшәве, әгәр бу Федераль законның

8 статьясындагы 4 өлешендә билгеләнгән хәлләрнең берсенә генә булса да бәйле рәвештә күрсәтелгән затларның мәнфәгатьләренә каршы килсә, шулай ук мондый торак урыннарында түбәндәге затлар яшәгән очракта, мөмкин түгел дип таныла:

- 1) торак урынынан мөстәкыйль файдалану хокукуна ия булган шушиятим балаларның гайлә әғъзалары булмаган затлар;
- 2) уллыкка алу юкка чыгарылган булса, шушиятим балаларның элеккеге уллыкка алучылары булган затлар;
- 3) законнарда билгеләнгән тәртиптә хокукка сәләтsez яисә хокукка сәләте чикләнгән дип танылган затлар;

4) хөкем ителүе булган яисә элек хөкем ителгән йә кеше гомеренә həm сәламәтлегенә, женси кагылгысызлыкка həm шәхеснең женси ирегенә каршы, гайләгә həm балигъ булмаганнарга каршы, халык сәламәтлегенә həm иҗтимагый өхлаклылыкка, шулай ук жәмәгать иминлегенә каршы жинаятыләр кылган өчен жинаясть эзәрлекләвенә дучар булган яисә элек дучар ителгән затлар (үзләренә карата реабилитацияләү нигезләре буенча жинаясть эзәрлекләве туктатылган затлардан тыш);

5) хроник алкоголизм, наркомания həm психик авырулар белән авыручы həm тиешле медицина оешмаларында исәптә торучы затлар.

2. Ятим балаларның моңа кадәр биләп тора торган торак урыннарында яшәү мөмкинлеге булмавы фактын билгеләү турында карап вәкаләтле орган төзегән ведомствоара комиссия (алга таба – комиссия) тарафыннан əлеге Законның 1 статьясындагы 1 өлешенең 2 пунктында күрсәтелгән затның йә аның законлы вәкиленең язма гаризасы həm аңа күшүп бирелә торган документлар нигезендә кабул ителә.

3. Гаризага таләпләрне həm аңа күшүп бирелә торган документлар исемлеген, комиссия составын, комиссия тарафыннан гаризаны həm документларны карау тәртибен, мондый карау нәтижәләре буенча карап кабул иту тәртибен вәкаләтле орган билгели. Комиссия тарафыннан əлеге Законның 1 статьясындагы 1 өлешенең 2 пунктында күрсәтелгән зат йә аның законлы вәкиле тапшырган гаризаны həm документларны карауның гомуми срокы аларны тапшырган көннән алыш 14 көннән дә артык була алмый.

4. Комиссия карапы бәяләмә рәвешендә рәсмиләштерелә, həm аңа законнарда билгеләнгән тәртиптә шикаять белдерелергә мөмкин.»;

4) 3 статьяда:

а) исемендә «Ятим балаларга торак урыннары» сүzlәren «Ятим балаларга махсуслаштырылган торак фондыннан торак урыннары» сүzlәrenә алмаштырырга;

б) 1 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1. Махсуслаштырылган торак фондыннан торак урыннары əлеге Законның 1 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән затларга аларның язма гаризасы буенча, 18 яшкә житкәч, шулай ук балигъ булганчы тулысынча хокукка сәләт алган очракта, бирелә.»;

в) түбәндәге эчтәлекле ¹ өлеш өстәргә:

«1¹. Әлеге Законның 1 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән һәм 18 яшкә житкән затларга торак урыннар законнарда билгеләнгән тәртиптә ятим балалар һәм ата-ана тәрбиясенән мәхрүм калган балалар өчен булдырыла торган белем бирү оешмаларында, социаль хезмәт күрсәту оешмаларында, медицина оешмаларында һәм башка оешмаларда булу срогы тәмамланғаннан соң, шулай ук һәнәри белем алу, һәнәри уку тәмамланғаннан соң, йә чакырылыш буенча хәрби хезмәт узу тәмамланғаннан соң, йә төзөтү учреждениеләрендә жәзаны үтәгәннән соң бирелә.»;

г) 2 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«2. Махсуслаштырылған торак фондыннан торак урыннары әлеге Законның 1 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән затларга, алар 18 яшкә житкәнче, законнарда билгеләнгән тәртиптә ятим балалар һәм ата-ана тәрбиясенән мәхрүм калган балалар өчен булдырыла торган белем бирү оешмаларында, социаль хезмәт күрсәту оешмаларында, медицина оешмаларында һәм башка оешмаларда булу срогы тәмамланғаннан соң бирелә.»;

д) 3 өлешне үз көчен югалткан дип танырга;

е) 4 өлешне түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«4. Махсуслаштырылған торак фондыннан торак урыны бирү турында гариза әлеге статьяның 1 һәм 2 өлешләрендә күрсәтелгән затлар тарафыннан вәкаләтле органга бирелә.»;

ж) түбәндәге эчтәлекле 5¹ һәм 5² өлешләр өстәргә:

«5¹. Махсуслаштырылған торак урыннарын яллау шартнамәләре буенча ятим балаларга бирелгән торак урыннарына аларның балигъ булмаган балалары һәм ире (хатыны) кертелергә мөмкин. Күрсәтелгән затлар махсуслаштырылған торак урынын яллау шартнамәсенә кертелә.

5². Әлеге Законның 1 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән затларның вафаты очрагында, Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең дәүләт торак фонды белән идарә итүче органы торак урынын махсуслаштырылған торак фондыннан төшереп калдыру турында карап кабул итәргә һәм әлеге статьяның 5¹ өлешендә күрсәтелгән затлар белән әлеге Законның 5 статьясында билгеләнгән тәртиптә шуши торак урынына карата социаль яллау шартнамәсе төзергә тиеш.»;

з) 6 өлешне үз көчен югалткан дип танырга;

5) 4 статьяны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«4 статья. Ятим балалар өчен торак урыннарының сакланышын тәэмин итү

Вәкаләтле орган Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең бүтән кызыксынучы органнары белән хезмәттәшлектә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгеләгән тәртиптә социаль яллау шартнамәләре буенча яллаучылары һәм яллаучыларның гайлә әгъзалары йә милекчеләре булган ятим балалар һәм ата-ана тәрбиясенән мәхрүм калган балалар тарафыннан торак урыннарыннан файдалануны һәм аларның сакланышын, торак урыннарының тиешле санитария хәлен һәм техник торышын тәэмин итүне, шулай ук алар белән эш итүне тикшереп тора.»;

6) 5 статьяда:

а) исемендә «яңа срокка төзү яисә» сұzlәрен «яңа срокка төзү тәртибе,» сұzlәренә алмаштырырга;

б) 1 өлешне тұбәндәге редакциядә бәян итәргө:

«1. Махсуслаштырылған торак урынын яллау шартнамәсенең гамәлдә булу срогы тәмамланғанчы өч ай кала вәкаләтле орган ятим балаларга авыр тормыш хәлен жиңеп чыгуда ярдәм күрсөтү зарурлығын раслый торған хәлләрнең булуын билгеләу максатларында күрсәтелгән шартнамә буенча яллаучының яшәү шартларын тикшерә. Әлеге хәлләрне ачыклау тәртибен Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгели.»;

в) 4 өлештә «бер мәртәбә» сұzlәрен төшереп калдырырга;

г) тұбәндәге әтчәлекле 4¹ өлеш өстәргө:

«4¹. Әлеге статьяның 4 өлешендә күрсәтелгән карап кабул итегендә көннән алып 30 көннән дә соңға калмыйча вәкаләтле орган ятим бала белән яңа срокка махсуслаштырылған торак урынын яллау шартнамәсе төзи.»;

д) 5 өлештә «махсуслаштырылған торак урынын яллау шартнамәсен өзу һәм» сұzlәрен төшереп калдырырга, «шуши» сүзе татарча текстта үзgәрешсез кала;

е) тұбәндәге әтчәлекле 5¹ өлеш өстәргө:

«5¹. Әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән карап кабул итегендә яисә әлеге Законның 3 статьясындагы 5² өлешендә күрсәтелгән хәл барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңға калмыйча Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең дәүләт торак фонды белән идарә итүче органы махсуслаштырылған торак фондыннан торак урынын төшереп калдыру турында карап кабул итә һәм ятим бала яисә әлеге Законның 3 статьясындагы 5¹ өлешендә күрсәтелгән затлар белән шуши торак урынын социаль яллау шартнамәсе төзи.»;

ж) 7 өлешне үз көчен югалткан дип танырга.

2 статья

Әлеге Закон рәсми басылып чыккан җөннөн соң 10 көн узгач үз көченә керә.

Татарстан Республикасы
Президенты

Казан, Кремль
2019 ел, 01 март
№ 20-ТРЗ

Р.Н. Миннеханов